

SKUP 2008 – 10

Prosjekt:	Universitetsbløffen
Medarbeider:	May Linn Gjerding og Katrine Lia
Publikasjon:	VG
Publisert:	November 2008
Medium:	Avis
Tema:	Samfunn

*May Linn
Gjerding
Katrine
Lia*

Metoderapport
Skup 2008

0 02143 882472
NO 312
13. november
13. november
0208
NO 1720
* SIDE 4
* SIDE 5
* SIDE 6
* SIDE 7
* SIDE 8
* SIDE 9
* SIDE 10
* SIDE 11
* SIDE 12
* SIDE 13
* SIDE 14
* SIDE 15
* SIDE 16
* SIDE 17
* SIDE 18
* SIDE 19
* SIDE 20
* SIDE 21
* SIDE 22
* SIDE 23
* SIDE 24
* SIDE 25
* SIDE 26
* SIDE 27
* SIDE 28
* SIDE 29
* SIDE 30
* SIDE 31
* SIDE 32
* SIDE 33
* SIDE 34
* SIDE 35
* SIDE 36
* SIDE 37
* SIDE 38
* SIDE 39
* SIDE 40
* SIDE 41
* SIDE 42
* SIDE 43
* SIDE 44
* SIDE 45
* SIDE 46
* SIDE 47
* SIDE 48
* SIDE 49
* SIDE 50
* SIDE 51
* SIDE 52
* SIDE 53
* SIDE 54
* SIDE 55
* SIDE 56
* SIDE 57
* SIDE 58
* SIDE 59
* SIDE 60
* SIDE 61
* SIDE 62
* SIDE 63
* SIDE 64
* SIDE 65
* SIDE 66
* SIDE 67
* SIDE 68
* SIDE 69
* SIDE 70
* SIDE 71
* SIDE 72
* SIDE 73
* SIDE 74
* SIDE 75
* SIDE 76
* SIDE 77
* SIDE 78
* SIDE 79
* SIDE 80
* SIDE 81
* SIDE 82
* SIDE 83
* SIDE 84
* SIDE 85
* SIDE 86
* SIDE 87
* SIDE 88
* SIDE 89
* SIDE 90
* SIDE 91
* SIDE 92
* SIDE 93
* SIDE 94
* SIDE 95
* SIDE 96
* SIDE 97
* SIDE 98
* SIDE 99
* SIDE 100

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

13. til 17. november

Verdens Gang AS
Reportasjeavdelingen
Postboks 1185 Sentrum
0107 Oslo
www.vg.no

May Linn Gjerding
Mobil: 41 53 03 24
Epost: may.linn.gjerding@vg.no
Katrine Lia
Mobil: 95 29 02 16
Epost: katrine.lia@vg.no

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

INNLEDNING

Den profilerte legen og fedmeeksperten Grethe Støa Birketvedt har markedsført seg aktivt for pasienter, avislesere, arbeidsgivere som æresprofessor ved Albert Schweitzer Universitet (ASIU) i Genève, ”Årets internasjonale kvinne i USA” i 1999 og vinner av en serie internasjonale priser.

Birketvedt var tidligere lønnet fedmeekspert i VGs Vektklubb, inntil ledelsen ante uro. Samarbeidet ble avvirket fordi Vektklubbens ledelse nærret usikkerhet til om alt i den omfattende CV'n var riktig. I tillegg reagerte ledelsen, og andre i ekspertpanelet, på at Birketvedt kom med faglige råd som var svært kontroversielle. Vektklubbs leder, Nina Schmidt, fikk mistanke om at Albert Schweitzer International University (ASIU) i Genève var en stor bløff.

På Støas CV, som lå ute på nettet, sto dette:

”2000 - Honorable Professor of the Albert Schweitzer International University Geneva, Committee member for selecting winners for the Nobel Peace and Science Prize, the Albert Schweitzer International University Geneva.”

Det hevdes også på CV'en at hun har vært komitemedlem for utvelgelse av vinnere for “Nobel Peace and Science Prize” og at hun selv ble tildelt “Gold Medal in Science and Peace” fra Albert Schweitzer-universitetet Genève i 2002.

Da Vektklubb-ledelsen ba henne om å dokumentere utmerkelsene, var hun ikke i stand til dette. Derfor ble samarbeidet avsluttet. I 2006 var Vektklubb en organisasjon under oppbygging, som ikke hadde tilstrekkelig kapasitet til å gå videre med saken.

Saken lå i bero til 10. september 2008.

Spørsmålet om Birketvedt ble igjen aktualisert med to store oppslag i Aftenposten om barn som får voksenmedisiner. Anledningen var hennes nye bok ”Med kroppen i hodet”.

Nina Schmidt reagerte på at Birketvedt på nytt, både i pressen og på bokomlaget, viste til forhold i sin CV som hun ikke hadde klart å dokumentere overfor Vektklubben.

Aftenposten skrev at Grethe Støa Birketvedt var æresprofessor ved Albert Schweizeruniversitetet

i Genève og at hun ble kåret til ”Årets kvinne” i USA i 1999.

Vi ville gjøre et nytt forsøk på å finne ut hva slags institusjon Albert Schweitzer International University i Genève var. Vi ønsket også å finne ut mer om institusjonens president, dr. Alfonso Roldan Moré.

Vi ønsket videre å undersøke deler av Birketvedts bakgrunn, for å se om det var hold i påstandene om bløff. Men av ressurs hensyn måtte vi ha hovedfokus på Albert Schweitzer International University og hennes to omtalte studier.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

Vi måtte ta i bruk nye metoder om søk og sporing på nettet - og involverte begrepet diplom-møller. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen NOKUT og det svenske Høgskoleverket har diskutert fenomenet på sine nettsider. Begge instanser enes om hvor vanskelig og ressurskrevende problemet er å avdekke.

Saken skulle også vise hvordan gjentatt, feilaktig informasjon kan forplante seg som

”sannhet”.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

LANG MERITTLISTE

Grethe Støa Birketvedt er lege ved Overvektssenteret på Aker Universitetssykehus. Hun har tidligere vært administrerende leder av Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring ved kronisk sykdom ved Aker universitetssykehus i Oslo.

Birketvedt var med på å starte opp ROS-klinikken Rund og Sunn i Fredrikstad. I tillegg til å være bokaktuell var hun en ettertraktet foredragsholder og yndet intervjuobjekt i norske medier.

I 10 år skal hun ha jobbet med å forebygge og behandle overvekt i USA, og skal ifølge seg selv ha vært med på å bygge opp overvektsenheter ved flere sykehus.

På den omfangsrike CV-en fremgikk det også at hun ble kåret til Internasjonal ”Woman of the Year” i USA i 1999, uten å gå nærmere inn på hvem som sto bak. Samme år skal

hun ha fått utmerkelsen ”Outstanding People of the 20th Century”.

I årene som fulgte ble hun, ifølge CV-en, kåret til ”The International Poet of the Year” og ”Outstanding 2000 scholars of the 20th Century”.

Opplysningene om Birketvedts utmerkelser ved Albert Schweitzer-universitetet var også referert i en rekke avisartikler, inkludert intervjuer i Aker Universitetssykehus egen internavis.

”Dr. Grethe”, som hun ble omtalt i en rekke artikler, har bygget seg opp et navn over flere år. Hun var en profilert foredragsholder om overvekt i hele landet.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

UNIVERSITETET PÅ NETTET

Utgangspunktet for vår jakt på det mystiske universitetet var hjemmesiden www.albertcs.com.

Det ble opplyst at universitetet ble etablert i 1999 som en idealistisk organisasjon med hovedkvarter i Genève i Sveits.

Det stod videre at universitetet ikke tilbød akademiske grader. Men informasjonen var forvirrende: På andre av universitetets nettsider var det mulig å fylle ut søknader til ”kurs i protokoll” og ”Universitetseksperter i FN-systemet” i samarbeid med organisasjonen ”Venner av FN-sambandet”, en organisasjon hvor Alfonso Roldan Moré var oppført som president.

”Universitetet” tilbød også ”doktorgrad i arbeidshelse” og ”doktorgrad i internasjonalt diplomati” – i samarbeid med et privat universitet i Serbia kalt ”European University”. Som første post på programmet ble det derfor viktig for oss å finne ut hvem som stod bak universitetets hjemmesider.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

ELEKTRONISKE SØK

Viktige søkemotorer:

www.domaintools.com (Her kan man spore historiske registreringer på en internettside. Man kan også gjøre fritekstsøk i domene)

www.whois.net (Domenebasert tjeneste)

Domaintools er en database som gir fritekstsøk i et domene. Vi var ikke kjent med verktøyet fra før, og ble tipset om det av en kollega.

Søk på www.whois.com viste bare at ASIUs hjemmesiden var lagt ut på nettet via det amerikanske web-hotellet GO DADDY Inc, som tar betalt for å opprette nettsider for kunder. Dette systemet åpner også for at kundene kan holde sin identitet skjult.

Det ble også viktig å gjenopprette tidligere versjoner av nettstedet, som stadig endret seg underveis i arbeidet. Det var mulig på nettjenesten www.waybackmachine.com som ble et viktig verktøy for oss. Vi brukte mye tid på å lete frem informasjon om domener og få opp tidligere versjoner av nettsteder. Sistnevnte verktøy ble brukt som følge av et tips fra en av foredragsholderne, Paul Myers, researcher i BBC, under forrige Skup-seminar i Tønsberg.

Samtlige endringer var ikke mulig å spore, men ga muligheter for å dokumentere endringer i informasjonen om ”universitetet” som var lagt ut på nettet.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

SØK ETTER UNIVERSITETETS PRESIDENT

Vi visste ikke om ASIUs president, Alfonso Roldan Moré, var den han gav seg ut for å være.

Nettsøk viste at han også satt i den øverste ledelsen ved en rekke andre læringsinstitusjoner med ”globale fokus”. Moré oppgir at han er spanjol, og opererer tilsynelatende både i London, Madrid og i Argentina. Han har en enorm CV, i likhet med

de andre lederne som går igjen på websidene.

CV-er på nettet hevdet at Alfonso Roldan Moré hadde en rekke angivelige roller.

- International Commission on Distance education, grunnlegger og president
- The Communication Initiative Network, styremedlem
- West Coast Institute of Management & Technology, president
- Hallmarks of University, president
- World Information Distributed University, president
- Han er styreleder for internasjonale og diplomatiske saker av International Organization for World Peace, Disarmament, Development and Human Rights, Vice-Chairman av International Advisory Committee of the World Human Rights Service Rådet og fast representant til United Nation av Dayemi Complex Bangladesh

Felles for nettsidene Moré figurerte på, var at de hadde lignende og ”hjemmesnekret” design. Sidene var ofte lenket til hverandre. Dermed kom det opp flere treff på Google dersom man søkte på institusjonenes navn. Imidlertid var det de samme nettstedene som gikk igjen, og tilsynelatende bygget opp rundt institusjonenes seriøsitet.

På universitetets hjemmeside, var det også en lenke til en annen organisasjon som Moré sto i spissen for, London Diplomatic Academy på <http://www.londondiplomatic.com/>. Firmaet selger medlemskap for diplomater og ikke-diplomater, og for pengene kan du

blant annet få nettsiden yourname@londondiplomat.com.

I begynnelsen av arbeidet, sto en postboksadresse i Genève, oppført som hovedadresse til ASIU.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

MEN UNIVERSITETET VAR IKKE I SVEITS

Det skulle vise seg at Albert Schweitzer International University (ASIU) ikke hadde tilhold i Sveits, slik de oppga på hjemmesidene. Vi forhørte oss hos Université de Genève (Sveits nest største universitet), uten at noen ansatte hadde hørt om ASIU. De vurderte hjemmesidene som ”totalt useriøse”. Vi ble henvist videre til de lokale myndighetene for nærmere vurdering.

Vi kontaktet de lokale myndighetene/Geneve region/fylkeskommune, og fikk opplyst følgende av Martine Boissard Gos, Cheffe de service ved Département de l’instruction publique: “Dette private universitetet har ingen utdanningsaktiviteter i Genève.”

Hun opplyste videre at ”universitet” er ikke et beskyttet begrep i Sveits.

Det statlige utdannelsesorganet Naric i Sveits opplyste at institusjonen ikke er godkjent. Derfor, hevdet Naric at gradene ikke er godkjent for videre studier ved sveitsiske universiteter. Naric i Sveits hadde aldri tidligere hørt om Albert Schweitzer International University.

Naric hadde vi fått kontakt med via nettsidene: <http://www.enic-naric.net>. Disse nettsidene fikk vi informasjon om via norske NOKUT, Nasjonalt kvalitet for kvalitet i utdanningen, som blant annet gir norske myndigheter råd om hvilke utenlandske universiteter som er akkreditert, har et fullverdig tilbud til norske utenlandsstudenter.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

”SAMARBEIDSUNIVERSITETER”

Mens vi ventet på svar fra sveitsiske myndigheter, undersøkte vi også mulige samarbeidspartnere. På hjemmesidene til det sveitsisk/spanske ”universitetet” fant vi en liste over 7 universiteter/skoler som angivelig samarbeidet med Albert Schweitzer International University. Det var viktig å sjekke seg gjennom hele listen, for å se om de hadde noen form for seriøs virksomhet.

Dette arbeidet pågikk samtidig som vi forsøkte å spore universitetets hovedkontor i Sveits og Spania.

Vi fant ut at vi måtte kartlegge hva samarbeidet besto i. Universitetene/skolene hadde tilhold i henholdsvis Brasil, Portugal, London, Romania, Serbia, og Portugal.

Vår møysommelige kartleggig og forsøk på å komme i kontakt med de ulike skolene ga et forvirrende bilde:

På Universitetet i Lisboa, på Senter for Bioetikk under det medisinske fakultet, kom vi etter noe tid i kontakt med en professor som bekreftet på svært haltende engelsk at han hadde et slags samarbeid med den sveitsisk/franske skolen, men ikke i vanlig undervisningsforstand. På grunn av språkproblemer ble vi enige om at vi skulle sende en e-post med spørsmål. Men da vi etterlyste mer/konkret informasjon om samarbeidet, ringe han oss aldri tilbake til tross for gjentatte oppringninger over flere uker.

En annen samarbeidsskole "London Diplomatic Academy", viste seg som tidligere nevnt, å være et nettsted drevet av den samme Alfonso Roldan Moré. Det var et nettsted

som blant annet selger pins, slips, mailadresser og plaketter med diplomatlogoer på.

Et annet samarbeidsuniversitet, "Central European Academy of Science and Art", fant vi aldri noen referanser til noe sted, bortsett fra på hjemmesidene til Albert Schweitzeruniversitetet.

Vi har imidlertid vært i kontakt med "European Academy of Science and Art", som skriftlig bekreftet at de ikke hadde noe samarbeid med skolen.

"Universitetet i Oradea" i Romania, har skriftlig bekreftet at de ikke har noe samarbeid med Albert Schweitzer-universitetet. De hadde aldri hørt om skolen, før vi tok kontakt.

"European University" i Serbias hovedstad Beograd viste seg å være et privat universitet, med en såkalt driftstillatelse. Det var i samarbeid med dette universitetet, Albert Schweizer International University tilbød doktorgrader. Det var derfor svært interessant for oss å finne ut mer om samarbeidet mellom de to universitetene.

Rektoren på den serbiske skolen smykket seg også med tittelen "Doctor Honoris Causa", æresdoktor fra det sveitsisk/spanske universitetet.

Vi tok gjentatte ganger kontakt med skolens ledelse på telefon og e-post. De har aldri besvart våre skriftlige og muntlige henvendelser.

Forsøket på dialog med den statlige akkrediteringsnemda i Serbia viste seg også ganske håpløst: De snakket dårlig engelsk, vi kunne ikke serbisk.

Vi tok kontakt med den eneste "norske" kilden vi kjente til i Serbia: norsktalende
METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

professoren i litteratur Ljubisa Rajic ved det statlige universitetet i Serbia. Han ble kjent for det norske folk da han hadde spalten "Dagbok fra Beograd" i Dagbladet på 90 -tallet, i forbindelse med NATOs krigføring i Serbia.

Det viste seg at Rajic hadde sittet i den statlige akkrediteringsnemda i Serbia på 2000-tallet. Han kunne fortelle at "European University" var ett av syv private universiteter i Serbia som hadde driftstillatelse. Han mente likevel at "European University" ikke hadde noen faglig kompetanse, og mente at rektoren var "nærmest selvutnevnt professor ved et selvprodusert universitet og medlem av et vitenskapsakademi han selv har grunnlag". Han fortalte også at han som medlem av akkrediteringsnemda hadde fått flere henvendelser fra studenter som følte seg lurt av skolen. Rajic fortalte også at kjøp og salg av vitnemål er et stort problem i eksjugoslavia,

og at det er en utbredt korrupsjon innenfor universitetssystemet, hvor lærere selger eksamener til elever.

Rajic kunne ikke skaffe oss dokumentasjon på sine påstander. Han var likevel en nyttig kilde for oss i forhold til å vurdere hva slags skole "European University" trolig var.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

SPANSK HOVEDKONTOR

Både på hjemmesidene til ASIU og London Diplomatic Academy, er det oppgitt

adressen Paseo de la Castellana, 190-1A i Madrid. Ifølge opplysningen 1881, som ringte til Spania, er det mange "Fundación de la Universidad" på denne adressen – men ingen "Fundación de la Universidad Albert Schweitzer".

Telefonnummeret til Fundación de la Universidad Albert Schweitzer, som vi nådde Alfonso Roldan Moré på, er registrert på firmaet "European Trust & Credit Union"/ "European Credit Union" i Sverige. På den svenske adressen finnes ikke "banken". Det finnes ikke noen European Credit Union i Sverige registrert med noe telefonnummeret. Tlf-nr. de oppgir på hjemmesiden er ikke mulig å ringe til. Det eneste du kommer til er en telefonsvarer hvor du må oppgi en pin-kode.

På telefon, opplyste Moré at universitetet var reelt. Han uttrykte sterk skepsis til å bli kontaktet av avisen, men gikk med på å svare på spørsmål per mail. Han ville ikke møte VG, ga han klar beskjed om.

19. september sa ASIU-president Alfonso Roldan More´ at ASIU ikke har noe virksomhet i Genève nå, og at virksomheten drives i Madrid.

Men han endret hjemmesiden like etter at vi kontaktet ham: Fra at Genève fremsto som hovedkontor, til en spansk "hovedadresse" øverst i kontaktfeltet.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

IKKE GODKJENT I SPANIA

Selv om Alfonso Roldan More´ kom med villedende og forvirrende informasjon på e-post og telefon, gav han oss en viktig nøkkel-opplysning på e-post: At universitetet var under spanske myndigheters kontroll.

Dermed kunne vi ta kontakt med spanske myndigheter for å få høre om skolen var godkjent som universitet. I Spania, i motsetning til i Sveits, er "universitet" en beskyttet tittel. Hadde Alfonso Roldan Moré grunnlag for å kalle sin virksomhet for et "universitet" og utdele æresprofessorat og doktorgrader?

Først kontaktet vi rådgivende statlig organ for høyere utdanning, NARIC España. Etter å ha gransket saken i mange dager, opplyste de til oss: "Denne institusjonen er ikke autorisert av kompetent autoritet, Autonomous Community of Madrid, for å tilby studer

som leder til verken spanske eller utlandske grader."

Videre skrev Naric: "Dessverre er nettsider som dette et verdensomspennende problem, vi støter på "diploma mills" veldig ofte." (papirer fra uakkrediterte læringssteder/ bløffuniversiteter)

Ifølge myndighetene i Madrid, er Fundación Universidad Albert Schweitzer, ikke autorisert - verken som et universitet, eller som et lærested som tilbyr grader, mastergrader eller doktorgrader. Dette er regulert av spansk lov.

Skolemyndighetene i Madrid skrev deretter et brev hvor de ba presidenten for "Fundación Universidad Albert Schweitzer", om å slutte og bruke ordet "universitet".

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

REPORTASJETUR TIL MADRID

Mange ukers masing på myndigheter og utdanningskontorer i en rekke land hadde gitt oss nok informasjon til at vi kunne slå fast at Albert Schweitzer International University i Madrid, ikke var noe godkjent universitet i noen forstand, og at de ikke hadde tillatelse/ var akkreditert av spanske myndigheter til å tilby noen form for grader. Men selv om vi nå hadde nok dokumentasjon til å skrive en sak, ønsket vi å dra til Madrid for å finne ut hva slags aktivitet som befant seg på skolens spanske adresse: Paseo de la Castellana, 190-1 A i Madrid.

Da reporter og fotograf dro til Madrid, kontaktet vi El Mundo for assistanse. De var svært behjelpelige og bidro blant annet til at vi fikk lange samtaler med politiledere i politiets hovedkontor i Madrid. Vi snakket med politiet 9. oktober, dagen før vi oppsøkte

adressen hvor "universitetet" skulle ligge. Politiet var i gang med en stor aksjon mot en rekke "leger" som hadde falske legepapirer, kjøpt i utenlandsk diplommølle. Fellesnevner for disse legene, var tilholdssted i spanske skjønnhetsklinikker. De kjente ikke til Albert Schweitzer International University, men mente det ville være svært ressurskrevende å avsløre eventuelle lovbrudd, dersom man ikke selv fikk tilbud om falske papirer. Politiet gjettet, uten å kjenne saken nærmere enn muntlig fremstilt fra oss, på at "universitetet"s ledelse hadde alliert seg med andre Universiteter hvor læringen "foregår", slik at det ikke fremsto ulovlig.

Ettersom Moré hadde nektet å prate med oss, gjorde vi et siste forsøk på å treffe han via El Mundo. Deres medarbeider ringte til et av numrene som sto oppført på European Credit Union, fikk opplyst av en sekretær at han var kommet til European Credit Union. Da han spurte om hvilken forbindelse de hadde til Albert Schweitzer International University, fikk han til svar at det ble drevet flere selskaper fra samme adresse. Ved spørsmål om læretilbud ble han henvist til dr. Alfonso Roldan More´. El Mundojournalisten

hjalp oss også med å søke opp selskapene More´ stod registrert på i spansk foretaksregister.

Da vi møtte opp utenfor "universitetet"s adresse fant vi en postboks med adressen til Albert Schweitzer-universitetet og London Diplomatic Academy. Men på skiltet utenfor "universitetet" i 1. etasje av den slitne bygningen, sto det "Pixel Medical Center", som tilbyr rynkebehandling med laser. Det var også et klistremerke med Mores-Mas (betyr mer More´), som er navnet på Alfonso Roldan More´ s multimedia-firma ifølge spansk foretaksregister.

Journalisten snakket med ansatte som jobbet rett over gangen for "Pixel Medical Center", og fikk en folder med reklame for skjønnhetsklinikken. På klinikkens adressefelt sto identisk adresse og faksnummer som til Albert Schweitzer International University. De har en nettside under konstruksjon: <http://pixelmedical.com/> VGs utsending banket på døren mens fotografen ventet utenfor. En ung kvinnelig assistent spurte om vi ønsket å snakke med Alfonso Roldan More´. Det var ikke ønskelig å møte ham alene, så både journalist og fotograf ventet utenfor. Etter tre timer kom More´ ut. Han bekreftet at han var Alfonso Roldan More´, men ble tydelig distraheret da han oppdaget fotografens kamera.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

Tydelig stresset løp More´ mot inngangsdøren, skjulte ansiktet og nektet å svare

på spørsmål. Han hadde nettopp mottatt et skriv fra Madrid Comunidad, de lokale myndighetene, som krever at han slutter å tilby grader og kalle kontoret sitt et «universitet». Han fortalte El Mundos journalist at han hadde blitt kontaktet av myndighetene, og var tydelig mistenksom.

Fra universitetets adresse i Madrid driver han ifølge spansk foretaksregister en rekke firmaer. Fundación Universidad Albert Schweitzer, London Diplomatic Academy (selger pins, nylonslips og dyre mailadresser), skjønnhetsklinikk Pixel Medical Center (laserbehandling og hudpeeling) og multimedie-selskapet Mores-Mas.

Han er også oppført som tidligere leder av European Credit Union (som i 2007 ble stengt i Stockholm av det svenske kredittilsynet.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

WELLEX-DOMMEN, EN OVERSETT DOM FRA BERGEN TINGRETT

Underveis i vår kartlegging av Birketvedt og hennes forhold til det sveitsisk/spanske universitetet, ble det klart for oss at vi også burde kartlegge hennes vitenskapelige arbeider. Birketvedt var utdannet lege med doktorgrad ved Universitetet i Tromsø. Hennes vurdering av seriøsiteten til Albert Schweitzer-universitetet, oppfattet vi som lite kritisk.

Vi tok for oss alle studier hun helt eller delvis hadde stått bak. En studie fattet snart vår interesse: I 1999 hadde Birketvedt sammen med kolleger ved Universitetet i Tromsø forsket på et ekstrakt av hvite hagebønner. De gjennomførte en klinisk studie av kostholdsekstraktet, noe vi som helsejournalister syntes var oppsiktsvekkende.

Vi tok kontakt med Rune Skjoldal, mannen som nå solgte kostholdsproduktet under navnet "Wellex" for å høre litt om hvordan samarbeidet med Birketvedt hadde forløpt. I en bisetning nevnte han at han "dessverre" hadde havnet i retten mot Birketvedt på grunn av krangel om oppgjøret for hennes arbeid med kostholdsproduktet. Skjoldal var imidlertid hemmelighetsfull rundt detaljene i dette. Da vi tok kontakt med Bergen Tingrett, fikk vi imidlertid en rekke interessante opplysninger rundt Birketvedts arbeid med "Wellex".

Gjennom dommen ble det dokumentert at Birketvedt hadde tjent over 600 000 kroner inn på markedsføring og salg av slankepillen hun selv hadde forsket på, ved Universitetet i Tromsø.

Disse økonomiske bindingene hadde Birketvedt unnlatt å opplyse om i ukeblader og reklamemateriell for "Wellex". Hun hadde heller ikke informert nåværende og tidligere arbeidsgivere om at hun i en periode mottok betydelige honorarer fra slankepilleprodusenten.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

OM KONTAKTEN MED BIRKETVEDT

I diskusjonen med avisens ledelse ble vi enige om å konsentrere stoffet, i stedet for å kjøre dette som en serie over mange dager. Birketvedt har bygget seg opp som en

ettertraktet kostholdsekspert med faglig tyngde. Vår dokumentasjon kunne i en viss grad være med på å rive ned dette bildet, noe som innebar en tøff personlig belastning for Birketvedt.

Fredag 17. oktober hadde vi det første intervjuet, som for øvrig ble tatt opp på bånd. Etterpå tok vi kontakt med Birketvedts nærmeste overordnede på Aker Universitetssykehus – dels for å gjøre en intervjuavtale med dem, og dels for å orientere dem om at en av deres ansatte befant seg i en tøff situasjon etter vårt intervju.

I intervjuet forklarte Birketvedt seg detaljert om sin kontakt med Albert Schweitzer International University, blant annet at hun selv hadde vært i Genève og møtt personer fra Albert Schweitzer Universitetet

Etter intervjuet, ønsket Birketvedt å gi oss mer informasjon om det hun beskrev som troverdig informasjon om seriøsiteten til universitetet. Hun fremla diplomer, A4-ark i fargeprint, på internasjonale priser hun skulle ha fått.

Vi ble senere kontaktet av Birketvedts advokat, Jens-Ove Hagen, som ønsket et nytt møte med VG, sammen med Birketvedt. Her gikk hun tilbake på noe av informasjonen hun hadde gitt oss tidligere. Hun opplyste nå at hun aldri hadde hatt personlig kontakt med Albert Schweitzer-universitetet, og at hun aldri hadde vært i Sveits.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

KONSEKVENSER AV VÅRE ARTIKLER/FUNN: DELER AV BIRKETVEDTS DOKTORGRAD SKAL OPP TIL NY VURDERING

Etter funnet av Wellex-dommen, ønsket vi også å se nærmere på andre av Birketvedts vitenskapelige arbeider. Et naturlig sted å begynne var doktograden hennes, som lå tilgjengelig på Nasjonalbiblioteket i Oslo.

Etter å ha lest gjennom den relativt korte doktorgraden, avlagt ved Universitetet i Tromsø i 1995, fant vi på nytt studier som var verdt å se nærmere på.

En av studiene Birketvedt hadde gjennomført som en del av graden sin, var en studie på magesårmedisinen Cimetidine. I en studie fra 1993 konkluderte hun med at denne magesårmedisinen hadde en slankende effekt.

Vi tok kontakt med Statens legemiddelverk: Var Cimetidine noensinne solgt med dette som et virkeområde?

Statens legemiddelverk kunne informere oss om at Cimetidine aldri hadde blitt solgt som et produkt som har slankende effekt. Tvert imot, Birketvedt var den eneste som hadde kommet til en slik konklusjon.

Vi fikk også informasjon om en artikkel den daværende redaktøren i det anerkjente medisinske tidsskriftet British Medical Journal (BMJ), Richard Smith, hadde publisert i 2006. Birketvedt hadde publisert sin Cimetidine-studie i BMJ i 1993. I sin artikkel fra 2006 skrev Smith at han fremdeles var usikker på om Cimetidine-studien var juks eller ikke. Disse opplysningene var så oppsiktsvekkende at vi kontaktet institutt for klinisk medisin, ved Universitetet i Tromsø, som stod oppført som ansvarlig for Birketvedts

studie.

De har tatt våre opplysninger svært seriøst, og valgte å nedsette et arbeidstutvalg som i skrivende stund vurderer hvorvidt Birketvedts doktorgrad skal granskes på nytt.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

DOKUMENTASJON FRA NETTET

En av utfordringene man møter i granskning av elektronisk informasjon er at dokumentasjonen kan endre seg. Vår anbefaling er å bruke den nødvendige tiden på å ta skjermdumper av alle nettsider, som skulle vise seg å få stor betydning i vår sak.

Konfrontert med vår research rundt skolens samarbeidsuniversiteter og utdanningstilbud, ble nemlig viktige deler av innholdet endret. Flere konkrete ”utdanningstilbud/ doktorgrader” med pris i euro som lå på ASIUs hjemmesider ble fjernet etter at vi tok kontakt med Alfonso Roldan Moré.

More´ nektet også i e-post av 27.10.08 på at universitetet noensinne hadde hatt akademisk senter, studietilbud eller stab i Genève. På hjemmesiden,

<http://www.albertsc.com>

hevdet det fortsatt at institusjonens hovedkvarter er i Genève. Men etter at vi hadde

tatt kontakt med skolens president, ble kontaktadressen i Genève skiftet ut med adressen vi oppsøkte i Madrid.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

- STOLER VI FOR MYE PÅ HVERANDRE? ET TANKEKORS I VIDERE ARBEID.

Mange journalister har sikkert i en travel stund på jobb gått inn på Atekst Retriver, eller gjort kjapp research på nettet, for å finne eksperter som kan uttale seg i ulike saker.

Grethe Støa Birketvedt har mange ganger blitt brukt som en kostholdseksperter i norske medier. Ikke minst har VG selv bidratt til å markedsføre henne som en faglig autoritet gjennom å bruke henne i ekspertpanelet i VGs vektklubb.

Det er et tankekors at en feil informasjon kan vandre fra avisredaksjon til avisredaksjon. Overfladisk faktagranskning kan få samme resultat. Grethe Støa Birketvedt har så mange ganger blitt omtalt som «æresprofessor ved Albert Schweitzer International University i Genève» i norske medier, at ingen journalister brukte tid på å sjekke hvorvidt det var sant.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

HVA ER EN DIPLOM-MØLLE?

Etter vår granskning av Albert Schweitzer International University mener vi å kunne slå fast at lærestedet har svært mange likhetstrekk med et såkalt ”bløffuniversitet”.

I 2005 ga det svenske Høgskoleverket ut rapporten ”Bløffuniversiteter og falske eksamensbevis” som forteller hvordan en rekke slike ”universiteter” opererer. Ifølge

rapporten finnes det ingen språklig eller juridisk definisjon av bløffuniversiteter. Begrepet bløffuniversitet er en fri oversettelse av det engelske uttrykket diplommølle (diploma mills).

Enn diplommølle er en person eller en organisasjon som selger grader eller deler ut grader uten tilstrekkelige akademiske kvalifikasjoner. Eksamensbeviset kan bære organisasjonens eget navn, eller være en direkte forfalskning fra et ekte universitet, ifølge rapporten.

Det svenske Høgskoleverket har listet opp følgende kjennetegn på en diplommølle i sin rapport:

1. Lærestedet oppgir enten at de er akkreditert av en organisasjon som ikke kan akkreditere læresteder, eller toner ned viktigheten av å være et akkreditert lærested.
2. Navnet på lærestedet er svært likt navnet på riktige universiteter.
3. Lærestedet bytter ofte adresse.
4. Lærestedets adresse er enten oppdiktet eller misvisende.
5. Lærestedet savner en fysisk adresse, og kan bare kontaktes via e-post eller fax.
6. Opptakskravene er minimale.
7. Lærestedet understreker på sine nettsider at de ikke er et bløffuniversitet.
8. Prisopplysningene inneholder informasjon om eksamenspapirene – ikke terminavgifter.
9. Arbeidslivserfaring ligger til grunn for en eksamen.
10. Kravene til eksamen er minimale.
11. Bilder fra undervisningssituasjoner er lagt ut på nettsidene.
12. Logoer fra kjente kredittkortselskap er synlige på hjemmesidene.

Når det gjelder Albert Schweitzer International University stemmer de fleste punktene, bortsett fra punktene 9 og 12. Til gjengjeld måtte studenter i opptaksskjemaene som nå er fjernet fra nettsidene, oppgi visakortnummer, når de skulle søke på skolens kurs. Ifølge norske NOKUT har slike bløffuniversiteter en milliardomsetning på verdensbasis. Vi vet ikke hvorvidt Grethe Støa Birketvedt har kjent til slike universiteter og likhetene med Albert Schweitzer International University. Men gjennom å låne ut sitt navn og ansikt til universitetet er hun frivillig eller ufrivillig med på å legitimere nettstedets seriøsitet.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

RESSURSBRUK

Saken krevde to reportere på heltid. Utover dette knyttet vi til oss en frilanser/fotograf fra Tyskland, Thomas Grabka, samt kontakt med den spanske avisen El Mundo, som hadde tilgang til det spanske foretaksregisteret og bidro mye til vårt arbeid i Madrid.

METODERAPPORT SKUP-PRISEN 2008

TAKK TIL

Flere eksperter på kosthold i Norge har rådført oss i denne saken. Takk til Vektclubleder

Nina Schmidt, nyhetsleder på reportasjen, Marius Tetlie, avdelingsleder Kjersti

Sortland og kolleger i VG som kom med verdifulle innspill underveis i faktainnsamling og utskriving. Takk til El Mundo og Thomas Grabka.

